

Вячеслав Кузьмел

к.е.н., доцент, доцент кафедри комерційної діяльності і логістики
КНЕУ ім. Вадима Гетьмана, Україна
kuzhel.viacheslav@kneu.edu.ua

Віталій Гребенюк

здобувач фахової передвищої освіти
освітньо-професійна програма «Логістика»
Фаховий економічний коледж КНЕУ ім. Вадима Гетьмана

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ РУХУ ЯК ФАКТОР МІНІМІЗАЦІЇ ВИТРАТ ЛОГІСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

THE FORMATION OF A TRAFFIC SAFETY MANAGEMENT SYSTEM AS A FACTOR IN MINIMIZING THE COSTS OF A LOGISTICS ENTERPRISE

Анотація. Діяльність логістичних підприємств, у складі яких є власний комерційний автотранспорт, пов'язана зі значними витратами ресурсів. Витрати та втрати ресурсів можуть бути значними через настання дорожньо-транспортних пригод. Побудова ефективної системи управління безпекою руху (СУБДР) на основі використання міжнародних стандартів та використання належних заходів для кожного елемента системи дозволить мінімізувати витрати та втрати ресурсів логістичних підприємств.

Ключові слова: логістичні підприємства, логістичні витрати, безпека перевезень система управління безпекою дорожнього руху (СУБДР).

Abstract. The activity of logistics enterprises, which include their own commercial vehicles, is associated with significant resource costs. Costs and losses of resources can be significant due to the occurrence of traffic accidents. The construction of an effective traffic safety management system (TSMS) based on the use of international standards and the use of appropriate measures for each element of the system will minimize costs and resource losses of logistics enterprises.

Key words: logistics enterprises, logistics costs, transportation safety, traffic safety management system (TSMS).

Питання стабілізації логістики за умов постійного турбулентного зовнішнього середовища можливе за умов розгляду багатьох факторів, що можуть впливати на зміну витрат та мінімізації втрат, що вказує на необхідність постійної роботи в напрямку підвищення внутрішньої операційної ефективності. Підрозділи логістичних підприємств мають працювати синхронно, зважено та досягати цілей компанії. Якісна декомпозиція цілей компанії дозволяє кожному підрозділу працювати ефективно в своєму напрямку, керуючись законодавчою базою.

Логістичні підприємства в складі яких є власний автотранспорт, згідно постанови Кабінету Міністрів України від 5 квітня 1994 р. N 22, «Про затвердження Положення про службу безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, підприємств, їх об'єднань, установ і організацій» згідно п.1 даної постанови мають проводити « роботу щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, запобігання дорожньо-транспортним пригодам» [1], а також встановлено певний перелік завдань, відповідно до п.5. які служба безпеки дорожнього руху має проводити на підприємстві. Питання ж ефективної роботи даного підрозділу лежить в площині організації системи управління безпекою дорожнього руху (СУБДР).

СУБДР створюється та впроваджується на підприємствах при наданні послуг з перевезення вантажів на основі пріоритетності аспектів безпеки дорожнього руху над всіма іншими видами діяльності відповідно до Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2020 р. № 1360-р [2], якою передбачено запровадження як на загальнодержавному рівні, так і на рівні органів державної влади та суб'єктів господарювання

ДСТУ ISO 39001:2015 “Система управління безпекою дорожнього руху. Вимоги та настанова щодо застосування” [3].

Побудове СУБДР підприємства раціонально здійснювати відповідно до сучасних вимог, враховувати діюче законодавство України в сфері безпеки дорожнього руху та ДСТУ ISO 39001:2015 “Система управління безпекою дорожнього руху. Вимоги та настанова щодо застосування”.

СУБДР підприємства має бути цільовою підсистемою загальної системи управління підприємства, охоплювати різні аспекти його господарської діяльності, персонал структурних підрозділів, транспортні засоби, матеріальні, фінансові, інформаційні та інші ресурси, необхідні для реалізації політики підприємства у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Управління безпекою дорожнього руху повинно забезпечувати виявлення та оцінку ризиків, що впливають на рівень безпеки дорожнього руху (БДР), підготовку, прийняття, реалізацію рішень щодо здійснення організаційних, технічних та профілактичних заходів, спрямованих на забезпечення безпеки дорожнього руху.

Згідно п. 4.3 ISO 39001:2015 “Система управління безпекою дорожнього руху. Вимоги та настанова щодо застосування” вказано, що «визначення сфери застосування системи управління БДР Організація має визначити межі та застосування системи управління БДР для встановлення її сфери. Під час визначання цієї сфери організація має, зокрема, розглянути: — зовнішні та внутрішні проблеми, зазначені в 4.1; — вимоги, зазначені в 4.2, та — планування вимог, зазначене в розділі 6. Організація має визначити кінцевий результат, на який вона може впливати, своєї системи управління БДР, що забезпечить зниження кількості смертей та важких травм у дорожньо-транспортних аваріях, та у перспективі унеможливить їхнє виникнення» а п. 4.4 «Система управління БДР Організація повинна розробити, запровадити, підтримувати та постійно поліпшувати систему управління БДР, охоплюючи потрібні процеси та їх взаємодію, відповідно до вимог цього стандарту» [2, с.6]. Практика впровадження даного стандарту фахівцями відповідних підприємств вимагає визначення прозорого кінцевого результату, за допомогою деталізованого та багатокритеріального опису його за різними параметрами з використанням технології постановки цілей SMART. Це дозволить сформулювати конкретні, дієві та ефективні заходи, що забезпечать досягнення описаного результату, зміну кількісних та якісних показників з безпеки руху, в напрямку їх покращення.

За допомогою використання методики оцінки існуючого ризику на підприємстві для ліквідації впливу виявленого ризику, необхідно здійснити розробку і реалізацію рекомендацій і заходів, які направлені на зменшення або усунення небезпечних факторів та загроз для безпеки перевезень.

Формування СУБДР передбачає здійснення процесу управління за наступними етапами:

Збір даних та їх аналіз. Базовий крок в будь-якому процесі, який потребує поліпшення, зокрема й в процесі управління безпекою перевезень. Здійснюється як в відповідному підрозділі підприємства та за участі інших структурних одиниць. Проявом рівня ефективності дій щодо досягнення належного рівня безпеки власного автотранспорту є аналітичні дослідження щодо дорожньо-транспортних пригод (ДТП) та їх параметрів. Дорожньо-транспортну пригоду слід розглядати, з економічної точки зору, як ресурсну втрату підприємства, величина залежить від розміру компенсацій і може знаходитись в діапазоні від тисяч гривень до десятків мільйонів гривень.

Визначення небезпечних умов та ризиків безпеки руху, здійснюється як в службі БДР, так і в усіх структурних підрозділах виробничої діяльності підприємства. Питання зниження кількості дорожньо-транспортних пригод та впливу на їх рівень, а отже і обсягу ресурсних втрат, доцільно розглядати з трьох сторін: водія, транспорту та дорожніх умов.

Розробка рекомендацій виконується на підставі визначеного рівня ризику з БДР. По результату аналітичного дослідження щодо конкретних умов та обставин ДТП, підрозділ підприємства розслідує та надає рекомендації, що дозволяє сформулювати заходи стосовно сторін описаних вище.

Затвердження рекомендацій виконується відповідальним керівником з врахуванням наявних ресурсів та можливості практичного їх використання. Затвердження рекомендацій має проходити колегіально разом з представниками підрозділів, яким адресовані дії в конкретних напрямках поліпшення, що дозволить мотивовано прийняти зобов'язання щодо їх реалізації. Прикладні рекомендації можуть стосуватись наступних конкретних заходів: систематична перевірка рівня знань правил дорожнього руху згідно категорії водіїв, формування пакету курсів «безпечного водіння», «еко-драйвінгу» тощо. Наприклад, курси «безпечного водіння» - дозволяють формувати у водіїв стратегічне бачення ситуації, бути не просто учасником дорожнього руху, а бути стратегічно передбачливим та уникати небезпечних дорожніх ситуацій і таким чином знижувати ймовірність настання ДТП. Курси «еко-драйвінгу» - дозволяють набуті додаткові спеціальні знання та сформувати навички водіїв, які можуть сприяти ефективному використанню потенціалу автомобіля, оптимізувати витрати пального, витратні матеріали (гальмівні колодки, гальмівні диски, гуму, тощо), збільшити пробіг двигуна до капітального ремонту тощо, тобто найбільших матеріальних витрат в структурі загальних витрат на обслуговування та ремонт, що лягають на витрати логістичних підприємств.

Розподіл обов'язків керівників виконується відповідальним керівником після затвердження можливості реалізації рекомендацій.

Реалізація рекомендацій і заходів виконується відповідальним керівником або призначеним виконавцем. Має здійснюватися відповідно до затвердженого плану, параметрів, показників, бюджетних характеристик тощо.

Контроль результатів реалізації рекомендацій. Включає в себе моніторинг ходу реалізації, аналіз та оцінку результатів реалізації, формування коригуючих дій та заходів разом з керівниками відповідних підрозділів, у випадку необхідності.

Змістовне наповнення кожного з перелічених етапів та їх наповнення мають бути відповідати визначеному прозорому кінцевому результату та забезпечувати його досягнення.

Таким чином, напрямком мінімізації витрат логістичних підприємств у складі яких є власний автотранспорт, є належна організація діяльності кожного підрозділу. Розбудова підрозділу з безпеки руху має спиратись не лише на законодавчі вимоги а й використати останні міжнародні стандарти. Побудова СУБДР згідно даних стандартів, належне слідування етапам процесу управління безпекою дорожнього руху дозволить досягати визначеного кінцевого результату, а використання конкретних прикладних заходів дозволять мінімізувати ризики, витрати та втрати логістичних підприємств.

Література

1. Про затвердження Положення про службу безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, підприємств, їх об'єднань, установ Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 05.04.1994 № 227. Дата оновлення: 21.09.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-94-%D0%BF#Text>
2. Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року Розпорядження Кабінету Міністрів України; Стратегія від 21.10.2020 № 1360-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1360-2020-%D1%80#Text>
3. Система управління безпекою дорожнього руху. Вимоги та настанова щодо застосування (ISO 39001:2012, IDT) ДСТУ ISO 39001:2015 URL: Національний стандарт України. URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/39001-2015_0.pdf
4. Doran, G. T. There's a S.M.A.R.T. way to write management's goals and objectives // Management Review : журн. — 1981. — Vol. 70, no. 11. — P. 35–36.